

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/24/24/97

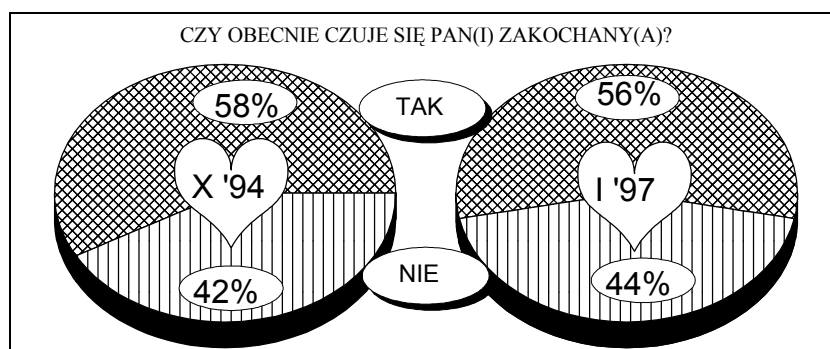
O MIŁOŚCI, ZAKOCHANYCH I WALENTYNKACH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '97

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ Prawdziwa miłość to - zdaniem badanych - przede wszystkim umiejętność wzajemnego zrozumienia, akceptacja i tolerancja (24% wskazań). Niemal równie ważne w miłości są wierność, lojalność i zaufanie (22%), a także wzajemny szacunek, którym obdarzają się partnerzy (19%). W istnienie miłości wątpi jedynie 2% respondentów.
- ◆ Połowa (52%) ankietowanych wierzy w miłość od pierwszego wejrzenia. Prawie połowa (47%) nie jest jednak przekonana, że prawdziwa miłość zdarza się w życiu tylko raz. Zdania na temat tego, czy z prawdziwą miłością musi się wiązać seks, są podzielone. Prawie tyle samo ankietowanych wierzy w miłość platoniczną (44%), co wyznaje pogląd, że prawdziwa miłość nie może się obejść bez fizycznego spełnienia (45%). W ciągu ostatnich dwóch lat wyraźnie wzrósł (o 12 punktów) odsetek osób przekonanych o tym, że prawdziwa miłość nie musi się łączyć z seksem.
- ◆ Ponad połowa Polaków (57%) twierdzi, że przynajmniej raz w życiu była szaleńczo, „na śmierć” zakochana. Ponad dwóm piątym badanych nie dane było dotychczas przeżyć tak silnej fascynacji drugą osobą. Więcej niż co drugi badany (56%) czuje się obecnie zakochany.

- ◆ O Dniu Zakochanych, czyli Walentynkach słyszało aż 90% ankietowanych. Zamiar obdarowania bliskiej osoby walentynkową kartką czy małym prezentem deklaruje blisko dwie piąte badanych (37%). Chęć podarowania komuś upominku najczęściej wyrażają osoby młode. Tylko 6% Polaków nie będzie obchodziło Walentynek, gdyż jest przeciwnych tego rodzaju świętom.

Obchody dnia św. Walentego, czyli tzw. Walentynki są nowym zjawiskiem obyczajowym, które niedawno pojawiło się w kalendarzu naszych świąt. Ten anglosaski zwyczaj jest od kilku lat systematycznie i - jak się wydaje - skutecznie popularyzowany w mediach. Około 14 lutego organizuje się różnego rodzaju konkursy, pisze się o zakochanych, namawia do wysyłania „walentynek” osobom bliskim sercu. Wydaje się, że w odróżnieniu od święta Halloween - obcego tradycji naszych zaduszek - zwyczaj obdarowywania bliskich nam osób upominkami raczej podoba się Polakom, szczególną popularność zaś zyskuje wśród młodzieży. Akceptacji tego zwyczaju - poza reklamą - sprzyjają, jak można sądzić, zarówno skłonność części Polaków do powielania zachodnich wzorców obyczajowych, jak i postępująca amerykanizacja kultury popularnej, a jednocześnie pewien zmierzch innych tego rodzaju świąt, np. Dnia Kobiet. W styczniowym sondażu¹ badaliśmy nie tylko popularność Walentynek, ale również poglądy Polaków na temat miłości, życia emocjonalnego, sposobów okazywania uczuć.

POLSKA MIŁOŚĆ

Dla Polaków prawdziwa miłość nie jest abstrakcją czy wysublimowanym pojęciem duchowym. Respondenci odpowiadając na pytanie otwarte, czym jest dla nich prawdziwa miłość, nie mówili o miłości altruistycznej, miłości bliźniego czy miłości macierzyńskiej (1-2% wskazań). W wypowiedziach badanych miłość pojawia się głównie jako cecha udanego związku dwojga ludzi. Zarówno Polki, jak i Polacy w przeważającej mierze określają prawdziwą miłość tak jak można by definiować dobre małżeństwo, w tym zakresie nic się nie zmieniło w ciągu ostatnich dwóch lat.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (80) przeprowadzono w dniach 17-21 stycznia '97 na 1101-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Najważniejsze cechy prawdziwej miłości odnoszą się do wzajemnych relacji między dwojgiem ludzi. Zdaniem co czwartego badanego (24%) prawdziwa miłość to przede wszystkim umiejętność wzajemnego zrozumienia oraz związanej z tym wzajemnej akceptacji, harmonii i tolerancji. Niemal równie ważnymi atrybutami miłości (czyli *de facto* udanego związku) są wierność, lojalność i zaufanie (22%). Dla blisko co piątego (19%) respondenta w miłości liczy się przede wszystkim wzajemny szacunek, którym obdarzają się partnerzy. Miłość to raczej „dawanie”, poświęcenie się dla kogoś, „życie” dla drugiego człowieka, bezinteresowność i brak egoizmu - sądzi 14% badanych, dwukrotnie mniej definiuje ją jako „branie”, czyli szukanie oparcia w partnerze, pomoc, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa (7%). Co dwudziesty (5%) ankietowany myśląc o prawdziwej miłości zwraca uwagę przede wszystkim na wzajemność i okazywanie sobie uczucia, a także na przyjaźń i szczerłość jako cechy prawdziwej miłości (5%).

Znaczny odsetek respondentów charakteryzował prawdziwą miłość odwołując się niemal wprost do określeń związanych z miłością małżeńską i rodzinną. Co dziewiąty (11%) utożsamia miłość z rozmaicie pojmowanym byciem we dwoje: wspólnym życiem, wspólnotą zainteresowań i upodobań, wspólnym zmaganiem się z przeciwnościami losu, byciem ze sobą „na dobre i złe” (w tym o wspólnocie ekonomicznej, wspólnocie interesów mówił tylko 1% badanych). Co jedenasty (9%) ankietowany stawia znak równości między prawdziwą miłością a harmonijnym życiem domowym - dobrym współżyciem w małżeństwie, udanymi dziećmi czy wnukami, szczęśliwą rodziną.

Definiując miłość dość często odwoływano się do jej znaczenia egzystencjalnego, doniosłości tego uczucia dla życia człowieka. W swoich wypowiedziach ankietowani podkreślali wyjątkowość miłości, mówili o niej jako o najważniejszej wartości w życiu, uczuciu nadającym mu sens, o tym, że warto dla niej żyć, o kwintesencji człowieczeństwa (11%). Rzadziej opisywano ją w kategoriach estetycznych, jako „piękne uczucie”, czy za pomocą jej skutków - poczucia szczęścia, spokoju, przezwyciężenia samotności (5%). Tylko sporadycznie w definicjach prawdziwej miłości pojawiały się wzmianki o seksie, fizycznej namiętności czy pożądaniu (1%).

Jedynie 2% Polaków nie wierzy w istnienie miłości. Tyle samo nie potrafi o niej mówić, uważa bowiem, że tego rodzaju namiętność ma już za sobą bądź też nigdy jej nie doświadczyło. Tylko co dziewiąty ankietowany nie próbował definiować prawdziwej miłości.

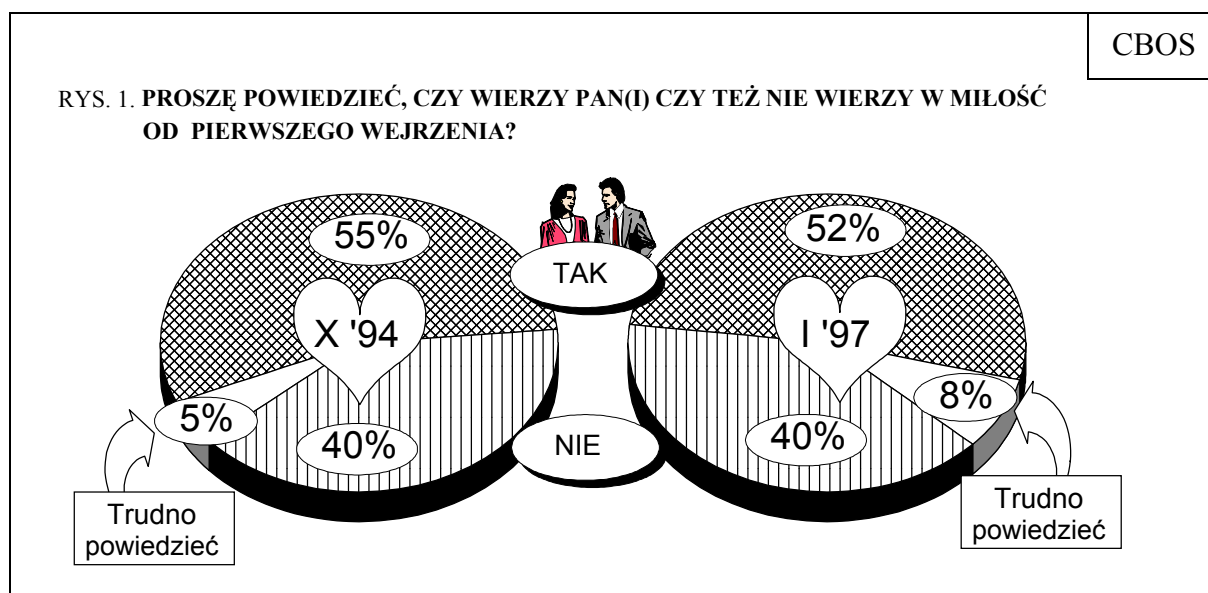
Jak widać, w opinii Polaków prawdziwa miłość raczej nie jest uczuciem „romansowym”. Zapewne ów przymiotnik „prawdziwa” sprawił, że respondenci w większym stopniu - jak się wydaje - myśleli o realnym życiu we dwoje niż o „burzy namiętności”, również łączącej się z miłością.

WZÓR MIŁOŚCI ROMANTYCZNEJ

Jak twierdzi się w literaturze przedmiotu, tradycyjna obyczajowość nakładająca ostre ograniczenia na swobodę seksualną kobiety prowadziła m.in. „do idealizacji i swoistego przebóstwienia osoby niedostępnej kochanki”². Dwunastowieczna miłość prowansalska czy dziewiętnastowieczna miłość romantyczna były ucieleśnieniem tego wzoru miłości. Prawdziwa miłość romantyczna była miłością „daleką”, nie spełnioną, także miłością jedyną, nie dopuszczającą zdrady, miłością „aż po grób”. Do romantycznego wzoru pojmowania miłości można zaliczyć wiarę w jej porażającą siłę, czyli w „miłość od pierwszego wejrzenia”. Czy wśród współczesnych Polaków romantyczne rozumienie miłości znajduje zwolenników?

Ponad połowa ankietowanych jest przekonana, że istnieje miłość od pierwszego wejrzenia. Nie brakuje jednak osób, które zachowują w tym względzie daleko posunięty sceptycyzm - zdaniem dwóch piątych badanych zakochanie się w kimś od pierwszego wejrzenia nie jest możliwe.

² Patrz K. Starczewska, *Wzory miłości w kulturze Zachodu*, PIW, Warszawa 1975, s.216.

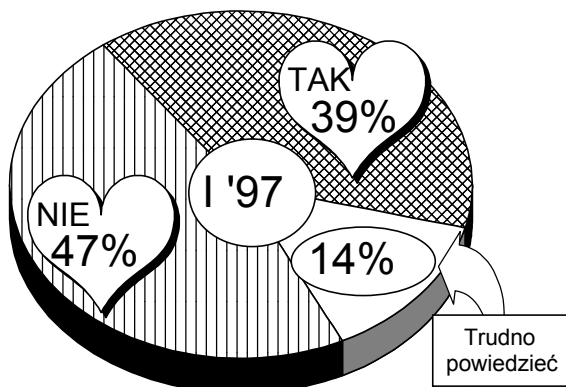

W piorunującą siłę „strzał Kupidyna” wierzą przede wszystkim osoby młode, choć nie najmłodsze, mające 25-34 lata oraz w wieku średnim (35-44 lat). O „porażających” własnościach miłości częściej przekonani są respondenci dobrze oceniający swoją sytuację materialną, a spośród grup społeczno-zawodowych - prywatni przedsiębiorcy. Płeć nie odgrywa w tym względzie żadnej roli - równie często w miłość od pierwszego wejrzenia wierzą kobiety, jak i mężczyźni.

Co ciekawe, ten „literacki przepis na miłość” najczęściej gotowi są włożyć między bajki ci, którzy mają nie więcej niż 24 lata, szczególnie uczniowie i studenci - więcej niż co drugi spośród nich nie wierzy w miłość od pierwszego wejrzenia.

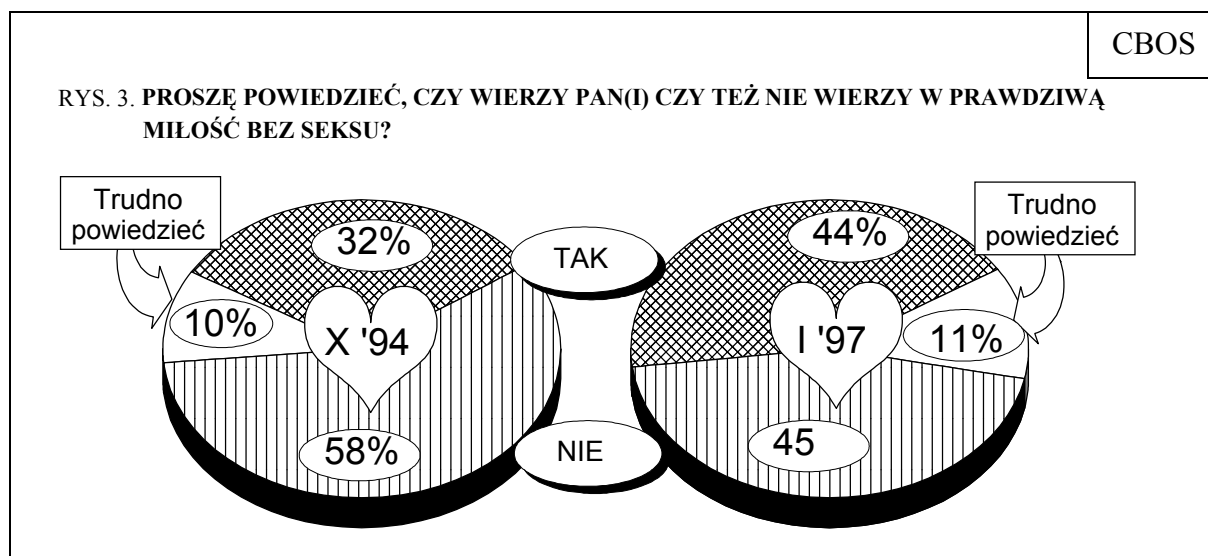
Mimo definicji prawdziwej miłości, podkreślających przede wszystkim jej trwałość, prawie połowa (47%) ankietowanych nie wierzy, że taka miłość zdarza się w życiu tylko raz. Założenie to wydaje się wielu respondentom zbyt mocne. O prawdziwej miłości zdarzającej się raz na całe życie przekonanych jest dwie piąte (39%) badanych.

RYS. 2. PROSZĘ POWIEDZIEĆ, CZY WIERZY PAN(I) CZY TEŻ NIE WIERZY, ŻE PRAWDZIWA MIŁOŚĆ ZDARZA SIĘ W ŻYCIU TYLKO RAZ?

W tę uczuciową monogamię częściej wierzą kobiety niż mężczyźni. Nawet jednak wśród nich nieco więcej zwolenniczek zyskuje pogląd, że prawdziwa miłość nie jest czymś aż tak wyjątkowym i rzadkim. Przeświadczeniu, że prawdziwa miłość zdarza się w życiu tylko raz, wyraźnie sprzyja starszy wiek, niższe wykształcenie i niższa pozycja społeczno-zawodowa. Im jesteśmy młodszy, lepiej wykształceni, lepiej sytuowani, tym częściej nie wierzymy, że prawdziwa miłość może być tylko jedna. Wydaje się, że przede wszystkim chodzi tu o prawdopodobieństwo przeżycia tego uczucia po raz kolejny.

Opinie badanych o tym, czy z prawdziwą miłością musi się wiązać seks, są podzielone. Prawie tyle samo ankietowanych wierzy w miłość platoniczną, czyli „czyste”, aseksualne uczucie, ile wyznaje pogląd, że prawdziwa miłość nie może się obejść bez seksu. Co ciekawe, w ciągu ostatnich dwóch lat wyraźnie zwiększyła się liczba osób uważających, że fizyczne spełnienie nie jest warunkiem *sine qua non* prawdziwej miłości. Być może po okresie fascynacji erotyką, co mogło być udziałem Polaków po zniesieniu cenzury, nasze społeczeństwo zaczyna ogarniać świadomość typowa dla epoki AIDS.

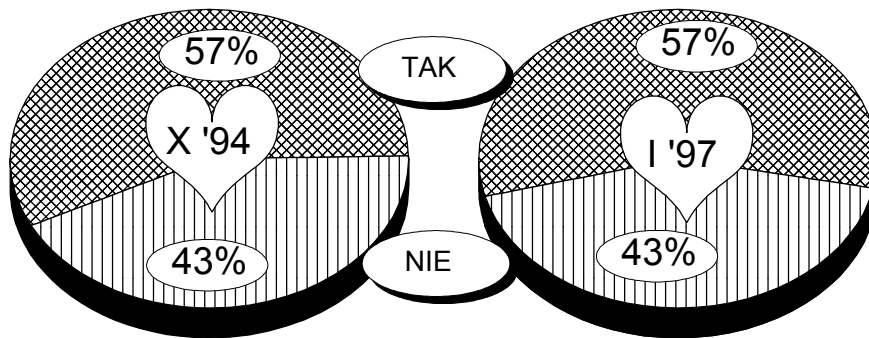
W miłość platoniczną częściej wierzą kobiety niż mężczyźni. Pogląd taki podziela także większość ludzi młodych - poniżej 24 roku życia. Tego rodzaju przekonaniu sprzyja również starszy wiek i głęboka religijność.

Prawdziwej miłości bez fizycznego spełnienia najczęściej nie wyobrażają sobie osoby z wyższym wykształceniem, przede wszystkim zaś przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji.

MIŁOŚĆ A STRUKTURA SPOŁECZNA

Wielka, szaleńcza miłość nie jest zjawiskiem powszednim czy powszechnym, ale też nie należy do rzadkości. Ponad połowa Polaków twierdzi, że przeżyła w swoim życiu szaleńczą, bezgraniczną namiętność. Ponad dwie piąte badanych nie było dotychczas tak silnie zafascynowanych drugą osobą.

RYS. 4. CZY ZDARZYŁO SIĘ PANU(I) W SWOIM ŻYCIU BYĆ MOCNO, SZALEŃCZO,
„NA ŚMIERĆ” ZAKOCHANYM(A)?

Przeżywanie uczuciowych burz i szaleńczych namiętności zwykle się traktować jako przywilej młodości. Nic zatem dziwnego, że wśród deklarujących takie doświadczenia jest większość ankietowanych, którzy nie przekroczyli jeszcze 24 roku życia oraz osób dojrzałych, mających 35-44 lata. Wraz z wiekiem pamięć dawnych przeżyć jednak blaknie - o doświadczeniu wielkiej namiętności najrzadziej mówią najstarsi respondenci.

Okazuje się, że aby dla kogoś stracić głowę, trzeba ją najpierw mieć - „szalonej” miłości sprzyja bowiem wyższy poziom wykształcenia. Najczęściej głęboko zakochane bywały osoby z wykształceniem średnim i wyższym, rzadziej zaś - z podstawowym i zasadniczym zawodowym.

Miejski styl życia, a przede wszystkim liczne kontakty społeczne również sprzyjają wielkim poruszeniom serca. Bez pamięci zakochują się najczęściej mieszkańcy miast wielkich i średniej wielkości, najrzadziej zaś osoby mieszkające na wsi i w małych miastach.

Wielka miłość nie jest, niestety, całkiem ślepa na pieniądze i dobrobyt, częściej wybiera tych, którzy żyją we względnym dostatku, omija zaś najgorzej sytuowanych. Na równi traktuje osoby, które osiągnęły wysoką pozycję zawodową - inteligentów, prywatnych przedsiębiorców, jak i robotników wykwalifikowanych czy pracowników fizyczno-umysłowych. Wyraźnie rzadziej natomiast o wielkiej miłości w swoim życiu mówią rolnicy, robotnicy niewykwalifikowani oraz osoby bezrobotne. Żeby „szaleć z miłości” trzeba mieć zatem nie tylko czas i być zdolnym do przeżywania uczuć, ale też żyć bez problemów natury bytowej. Różnice w deklaracjach mogą również wynikać z funkcjonujących do dziś

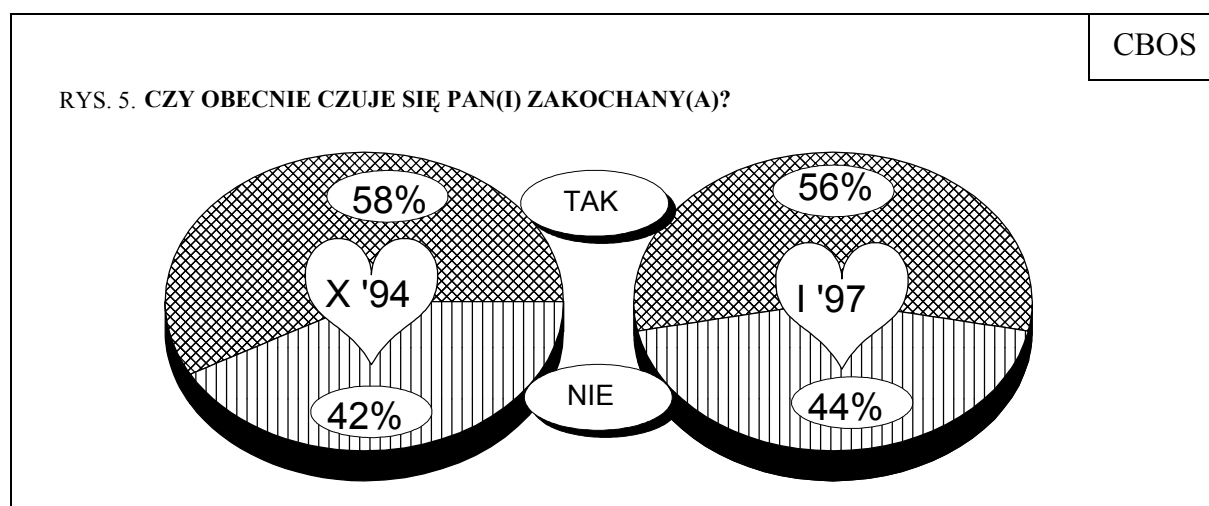
zróźnicowań kulturowych - „szalona miłość”, mimo literackich przykładów (np. z twórczości Władysława Reymonta), to raczej „pańska” fanaberia niż element kultury plebejskiej.

Blisko trzy czwarte (71%) ankietowanych twierdzi, że tylko raz w życiu byli „śmiertelnie” zakochani. Niespełna jedna piąta (18%) badanych doświadczyła tak silnej fascynacji dwa razy, a 8% było zakochanych bez pamięci co najmniej trzy razy w życiu.

Najbardziej skłonni do zakochiwania się, a jednocześnie traktujący te uczucia bardzo poważnie są najmłodszy badani. Prawie co trzeci zdążył już zakochać się na śmierć i życie co najmniej dwa razy. Nie trzeba chyba nikogo przekonywać, że urok wielkich miłości, jakich doświadczamy w młodości, na tym przecież polega, że każda z nich wydaje się tą największą i najważniejszą w życiu.

Wielkomiejski styl życia sprzyja nie tylko sile uczuć, ale również ich częstoci. Podobnie rzecz się ma z wykształceniem - znacznie częściej niż inni „tracą głowę” ludzie z wyższym wykształceniem. Spośród grup zawodowych zdecydowanie najbardziej kochliwi są prywatni przedsiębiorcy, a także robotnicy niewykwalifikowani.

Liczne badania potwierdzają, że obok rodziny do wartości najbardziej cenionych przez Polaków należy także miłość. Czy jest ona obecna w ich życiu? Ile osób może powiedzieć o sobie, że kochają lub czują się zakochani?

Ponad połowa Polaków darzy kogoś miłością. „Współczynnik zakochania” w polskim społeczeństwie nie zmienił się w ciągu ostatnich dwóch lat. Można zatem sądzić, że kochać

drugą osobę nie jest obecnie ani łatwiej, ani trudniej niż w 1994 roku. Obecnie zakochanych jest trochę więcej mężczyzn niż kobiet. Najczęściej do zakochanych zaliczają się osoby w wieku 25-44 lat, rzadziej - najmłodsi ankietowani. Wynika to prawdopodobnie stąd, że łatwiej w tym wieku o przelotne fascynacje i związki, a „szczenięca miłość” ma często to do siebie, że szybko przemija. Znajduje to potwierdzenie w tym, że wśród młodych osób (do 24 roku życia) więcej twierdzi, że przeżyło już wielką miłość (62%) niż jest obecnie zakochanych (53%).

Inne podejście to spraw miłości mają natomiast badani bardziej dojrzały emocjonalnie - w wieku 25-34 lat. Wyraźnie odróżniają oni wielkie, szaleńcze namiętności od spokojnego, ale i mniej intensywnego uczucia. Częściej gotowi są przyznać, że darzą kogoś miłością, są zakochani, ale jednocześnie znaczna część spośród nich twierdzi, że nigdy nie przeżyła wielkiej, szaleńczej miłości (odpowiednio 76% i 42% wskazań).

Uczuciu zakochania, jeszcze silniej niż wielkim namiętnościom, sprzyjają: wyższe wykształcenie, dobre warunki materialne oraz wysoka pozycja zawodowa. Najczęściej czują się zakochani ci, którzy legitymują się wyższym wykształceniem, a wśród grup społeczno-zawodowych - przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, najrzadziej zaś - robotnicy niewykwalifikowani.

A jak jest z miłością w małżeństwie? Z deklaracji osób pozostających w związkach małżeńskich wynika, że problemy uczuciowe nie należą do całkiem marginalnych. Wprawdzie zdecydowana większość (69%) małżonków twierdzi, że jest zakochana, jednak prawie w co trzecim związku przynajmniej jedna ze stron nie darzy drugiej uczuciem (31%). W październiku '94 odsetek deklaracji świadczących o braku uczuć był znacznie niższy - dotyczył tylko 13% małżeństw.

Niewątpliwie do najszcześniejszych w miłości zaliczają się małżeństwa osób młodych - do 34 roku życia. Z upływem lat temperatura uczuć zdaje się słabnąć. W największym stopniu problem ten odnosi się, jak można sądzić, do małżonków w wieku 45-54 lat. Oni to bowiem stosunkowo najrzadziej deklarują ciepłe uczucia wobec swych partnerów. Wielkomiejski styl życia nie sprzyja szczęściu w małżeństwie. Stosunkowo najrzadziej są w sobie zakochani małżonkowie mieszkający w największych miastach.

Jeśli chodzi o związek miłości z sympatiami politycznymi, to osoby zakochane można spotkać najczęściej wśród zwolenników UP i PSL - deklaracje takie składa blisko trzy czwarte spośród nich, a także wśród sympatyków ROP. Trochę mniej zakochanych jest w elektoratach SLD oraz Unii Wolności, najmniej - wśród potencjalnych wyborców Akcji Wyborczej „Solidarność”.

Tabela 1

w procentach

Czy obecnie czuje się Pan(i) zakochany(a)?	Elektoraty partii i ugrupowań politycznych						
	UP	PSL	ROP	SLD	UW	AWS	Krajowa Partia Emerytów i Rencistów
Tak	74	74	65	61	59	55	44
Nie	26	26	35	39	41	45	56

Najważniejsze jest jednak to, że osoby aktywne politycznie, wybierające się głosować w najbliższych wyborach (bo takie uwzględniamy w naszym badaniu preferencji partyjnych), są również wyraźnie bardziej aktywne emocjonalnie. Jedynie w AWS odsetek zakochanych jest taki sam jak w całej populacji, we wszystkich innych partiach wskaźnik ten jest wyraźnie wyższy. Można zatem sądzić, że miłość sprzyja aktywności obywatelskiej.

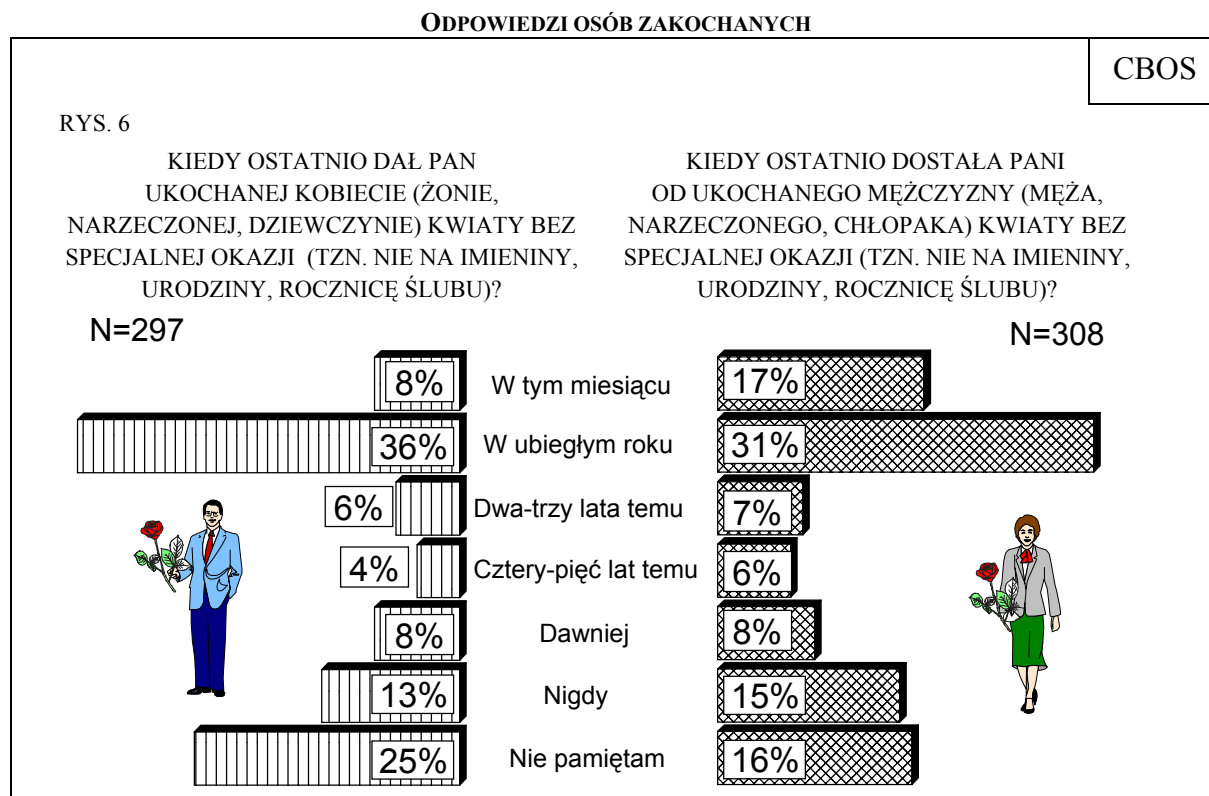
**„POSYŁAM KWIATY - NIECH POWIEDZĄ ONE
TO, CZEGO USTA NIE MÓWIĄ STĘSKNIONE”**

Adam Asnyk

Miłość okazujemy w różny sposób. Na podstawie wypowiedzi ankietowanych można sądzić, że dowody miłości, które cenimy najbardziej, mają postać niematerialną - są to okazywany sobie wzajemnie szacunek, lojalność i pomoc. W naszej kulturze tradycyjnym znakiem miłości było również obdarowywanie ukochanej kobiety kwiatami. Kiedyś używano ich w charakterze znaków semantycznych - istniała cała mowa kwiatów, za ich pomocą można było na odległość i nie wprost wyrażać uczucia, stopniować ich temperaturę. Czy zakochani panowie uzewnętrzniają obecnie swoje uczucia w ten sposób?

Z deklaracji mężczyzn wynika, że jeśli są zakochani, to pamiętają o takich dowodach wyrażania uczuć, choć ich nie nadużywają. Ponad jedna trzecia spośród nich twierdzi, że w ubiegłym roku zupełnie spontanicznie i bez okazji ofiarowała kwiaty ukochanej kobiecie.

Mniej mężczyzn zdobyło się ostatnio na ten gest 2-5 lat temu, a nawet jeszcze dawniej. Trzeba podkreślić, że co czwarty nie pamięta, kiedy wręczył ukochanej kwiaty, a znaczna część panów (13%) w ogóle nie daje kwiatów bez okazji.

Potwierdzenia tego, jak często zakochani mężczyźni ofiarowują kwiaty swoim wybrankom, szukaliśmy w relacjach pań. To, ile kobiet twierdzi, że dostaje kwiaty od ukochanego mężczyzny generalnie skłania do wniosku, że panowie nie składali w tym względzie czczych deklaracji i nie próbowali uchodzić za bardziej szarmackich niż są w rzeczywistości. Jeśli już dopatrywać się tu jakichś niezgodności w relacjach, to nasuwa się raczej odwrotny wniosek. Być może kobiety - z zasady ceniące sobie takie dowody uczuć (nie mówiąc o tym, że wpływa to na ich samoocenę i poczucie własnej atrakcyjności) - pragną uchodzić za osoby obdarowywane nimi częściej niż to się zdarza naprawdę. Z drugiej jednak strony, rozbieżności te mogą wynikać stąd, że kobiety po prostu lepiej pamiętają, kiedy ostatnio ukochany obdarował je kwiatami.

Wszystko wskazuje na to, że dawanie kwiatów łączy się przede wszystkim z etapem adoracji, ubiegania się o względy płci pięknej, znacznie rzadziej zaś bywa sposobem

wyrażania uczuć w trwałych związkach, zwłaszcza wieloletnich. O ile spośród żonatych mężczyzn zaledwie co trzeci (32%) ostatnio (nie dawniej niż w ubiegłym roku) obdarował kwiatami wybrankę swego serca, o tyle wśród kawalerów odsetek ten wynosi 50%.

Kwiaty ofiarowują najczęściej młodzi zakochani mężczyźni - aż 28% dało je w tym miesiącu, a 59% - nie dawniej niż rok temu. Im mężczyźni są starsi, tym nie tylko rzadziej wręczają kwiaty, ale wyraźnie więcej ich się przyznaje, że nie uczynili tego nigdy w życiu. W najstarszej grupie deklaracje takie składa 28% respondentów.

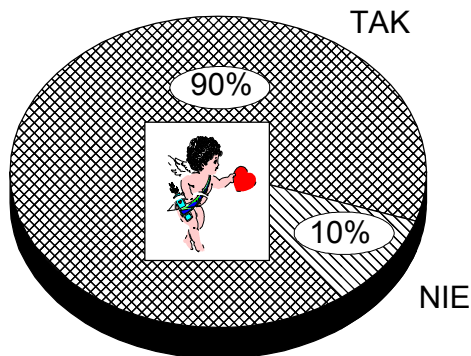
Dawanie kwiatów jest rozpowszechnione przede wszystkim w środowiskach wielkomiejskich. Obdarowywaniu kwiatami obiektu swoich uczuć wyraźnie sprzyja wyższe wykształcenie - na takie dowody miłości mogą liczyć znacznie częściej wybranki mężczyzn z wykształceniem wyższym niż podstawowym. Wśród tych ostatnich prawie co czwarty w ogóle nie ma zwyczaju dawać kwiatów ukochanej kobiecie i nigdy się na to nie zdobył.

Kwiatami obdarowywane są najczęściej ukochane prywatnych przedsiębiorców - co czwarty nie zapomniał tego uczynić w ostatnim miesiącu, choć nie było ku temu żadnej specjalnej okazji. Najmniej powodów do narzekań mają też te kobiety, w których kochają się mężczyźni zajmujący kierownicze stanowiska i inteligenci. Najrzadziej dają kwiaty rolnicy - więcej niż co czwarty spośród nich (27%) w ogóle nie ma takiego zwyczaju i nigdy tego nie robił (być może dlatego, że zapewne rosną w jego ogródku). W trochę mniejszym stopniu dotyczy to także robotników niewykwalifikowanych (19%).

WALENTYNKI

Święto zakochanych jest znane niemal wszystkim Polakom. O perswazyjnej sile kultury masowej i mediów może świadczyć fakt, że nawet dla tych pokoleń Polaków, którym słowo „walentynka” jeszcze niedawno mogło się kojarzyć wyłącznie z Walentyną Tierieszkową, Dzień Zakochanych nie jest świętem nieznanym. Tylko co dziesiąty badany nie słyszał o Walentynkach.

RYS. 7. CZY SŁYSZAŁ(A) PAN(I) O DNIU ZAKOCHANYCH, CZYLI WALENTYNKACH?

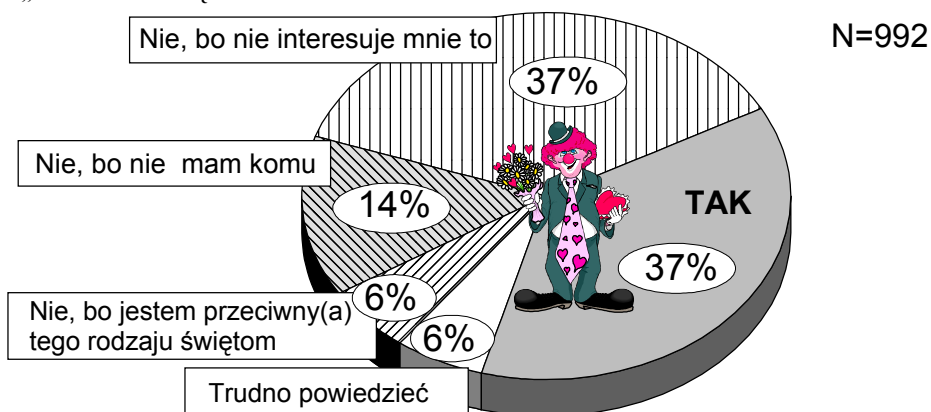

W najmniejszym stopniu, co dość oczywiste, znają ten dzień najstarsi respondenci - co trzecia osoba w wieku powyżej 65 lat nigdy nie słyszała o nim. Częściej niż inni o jego istnieniu nie wiedzą również osoby głęboko religijne, często uczestniczące w praktykach religijnych. Natomiast zarówno wśród najmłodszych respondentów, jak i w pokoleniu rodziców dzisiejszych nastolatków jest ono znane niemal powszechnie.

Co zrozumiałe, większość badanych, którzy wyrosli już z wieku młodzieńczego i - jak można przypuszczać - z większą śmiałością okazuje płci przeciwnej swoje uczucia, nie zamierza obchodzić Walentynek. Mimo że idea tego „święta nieśmiałości” wydaje się być najbliższa nastolatkom, to niemała część dorosłych Polaków również zamierza uczcić ten dzień. Zamiar obdarowania bliskiej osoby walentynkową kartką czy małym prezentem deklaruje blisko dwie piąte (37%) respondentów, którzy mają co najmniej 18 lat.

ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE SŁYSZAŁY O WALENTYNKACH

RYS. 8. CZY ZAMIERZA PAN(I) OBCHODZIĆ TO ŚWIĘTO - DAĆ LUB WYŚLAĆ KOMUŚ „WALENTYNKĘ”?

Warto podkreślić, że niewielki jest odsetek „ideowych” przeciwników Dnia Zakochanych - tylko 6% Polaków deklaruje, że nie obchodzi tego rodzaju świąt, gdyż jest im z zasady przeciwna - jako „cudzoziemskim” i obcym naszej tradycji, jak można przypuszczać. Częściej są to osoby starsze, powyżej 55 roku życia, a także respondenci z wyższym wykształceniem, być może bardziej krytyczni wobec wpływów kultury masowej i doceniający własne tradycje kulturowe. Jednak największymi przeciwnikami są osoby często uczestniczące w praktykach religijnych - co piąta spośród nich jest z zasady przeciwna odcinaniu tego rodzaju świąt.

Zamiar podarowania komuś „walentynki” najczęściej zgłaszają osoby młode. O chęci obdarowania kogoś prezentem, obchodzenia tego święta mówi prawie trzy czwarte respondentów, którzy nie przekroczyli 25 roku życia, a także ponad połowa badanych w wieku 25-34 lat.

ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE SŁYSZAŁY O WALENTYNKACH (N=992)

Tabela 2

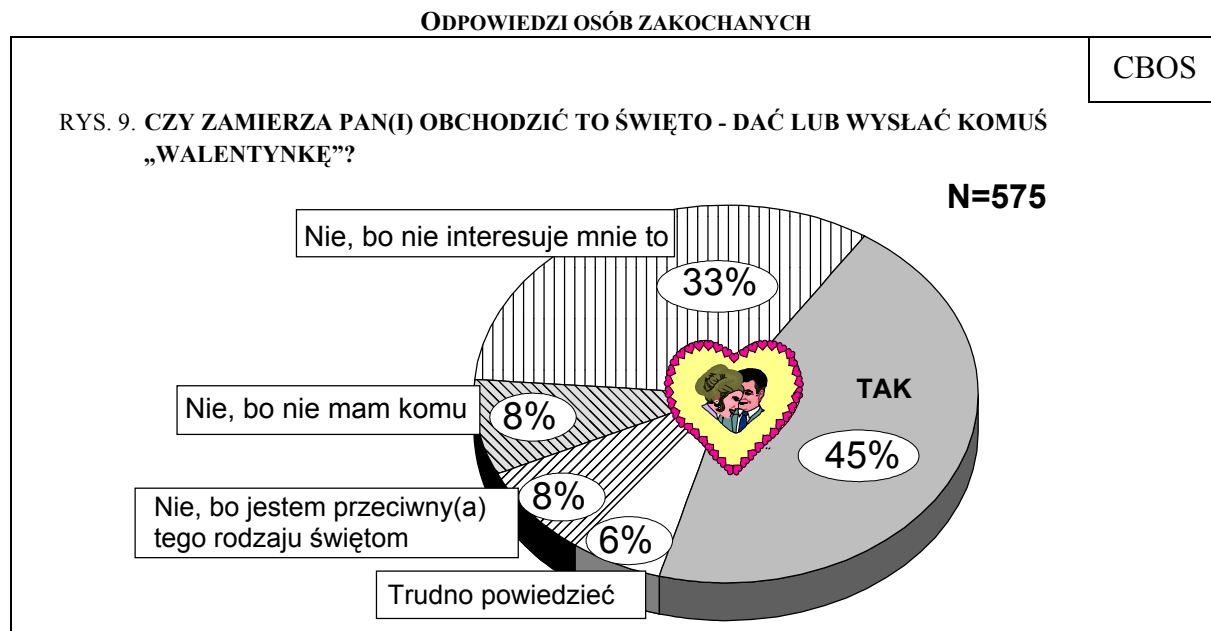
w procentach

Czy zamierza Pan(i) obchodzić to święto - dać lub wysłać komuś „walentynkę”?	Wskazania respondentów w wieku				
	18-24 lat	25-34 lat	35-44 lat	45-54 lat	55 lat i więcej
Tak	73	58	34	26	8
Nie, bo nie interesuje mnie to	7	18	40	50	58
Nie, bo nie mam komu	13	11	11	13	19
Nie, bo jestem przeciwny(a) tego rodzaju świętom	2	5	7	6	11
Trudno powiedzieć	5	7	8	5	4

Im jesteśmy starsi, tym częściej myślimy, że walentynkowe obyczaje nam nie przystoją. Warto jednak zauważyć, że choć wszyscy wiedzą, że Walentynki to święto nie tylko miłości, ale i młodości, osoby młode duchem wcale nie tak rzadko zdarzają się nawet wśród pięćdziesięciolatków. Niewątpliwie świadczy to o znacznej popularności, jaką w ciągu zaledwie kilku lat zyskało to święto wśród Polaków.

Największą popularnością cieszą się Walentynki w miastach małych i dużych (do 500 tysięcy mieszkańców). Do tych, którzy obchodzić będą to święto, najczęściej zaliczają się osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, robotnicy wykwalifikowani, pracownicy fizyczno-umysłowi. Stosunkowo najmniejszą popularnością cieszy się ono wśród badanych z wyższym wykształceniem, zwłaszcza w środowiskach inteligenckich.

Można byłoby sądzić, że przeżywanie miłości powinno sprzyjać okazywaniu uczuć również w Dniu Zakochanych. Istotnie tak jest, lecz w mniejszym stopniu niż można by się spodziewać.

Aż co trzeci zakochany deklaruje, że nie interesuje go to święto. Zależność między wiekiem a zamiarem obchodzenia Walentynek uwidacznia się - jeszcze wyraźniej niż wśród ogółu badanych - w grupie osób deklarujących, iż są obecnie zakochani.

ODPOWIEDZI OSÓB ZAKOCHANYCH (N=575)

Tabela 4

w procentach

Czy zamierza Pan(i) obchodzić to święto - dać lub wysłać komuś „walentynkę”?	Wskazania respondentów w wieku				
	18-24 lat	25-34 lat	35-44 lat	45-54 lat	55 lat i więcej
Tak	93	60	36	29	11
Nie, bo nie interesuje mnie to	2	19	36	48	58
Nie, bo nie mam komu	-	7	11	8	13
Nie, bo jestem przeciwny(a) tego rodzaju świętom	4	7	7	6	15
Trudno powiedzieć	1	7	7	8	3

Udział w Walentynkach niemal powszechnie deklarują najmłodsi (acz pełnoletni) zakochani. W większości o zamiarze obchodzenia tego święta mówią zakochani mający 25-34 lata, natomiast połowa osób w tzw. średnim wieku raczej nie jest zainteresowana tym świętem, tylko około jednej trzeciej spośród nich deklaruje, że da lub wyśle komuś „walentynkę”. Respondentów powyżej 55 roku życia nawet stan zakochania nie skłania do uczestniczenia w tego rodzaju zabawie towarzyskiej. Można przypuszczać, że dla osób najmłodszych „bycie zakochanym” jest w największym stopniu związane z potrzebą uzewnętrzniania tego uczucia.

Wprawdzie większość ankietowanych nie zamierza obchodzić Walentynek, jednak - jak się wydaje - nie ma nic przeciwko temu nowemu świętu. Można przypuszczać, iż Polacy zaprobowali je, widząc w nim niewinną zabawę towarzyską, nie dostrzegając zaś w jej cudzoziemskim rodowodzie żadnych wrogich miazmatów czy niebezpieczeństwa akulturacji. Walentynkowa zabawa stała się nowym zwyczajem, mającym szansę zakorzenić się w naszej obyczajowości.

Pokolenie naszych dziadków w czasach swej młodości grało w rozmaite gry towarzyskie. Do tego rodzaju zabaw należała wiążąca się ze specyficzną obyczajowością i normami gra w pocztyliona, który był aprobowanym kulturowo (choć nie zawsze i nie wszędzie) modelem uprawiania towarzyskiego flirtu. Wydaje się, że Walentynki są odpowiednikiem tego rodzaju flirtu w erze kultury masowej i społeczeństwa konsumpcyjnego. Wydaje się bowiem, że uczucia - szczególnie w przypadku ludzi młodych - niezależnie od epoki domagają się jakiejś aprobowanej społecznie formy wyrazu, która pozwoliłaby je uzewnętrznzić. Walentynki dobrze spełniają tę potrzebę, pozwalają wyrażać nie tylko miłość, ale także prostsze i bardziej zwyczajne uczucia, jak fascynację, sympatię czy nawet zwykłe zainteresowanie drugą osobą.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Proszę powiedzieć, czy wierzy Pan(i) czy też nie wierzy
w miłość od pierwszego wejrzenia?

	(%)			Liczba osób
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
Ogółem	52	40	7	1094
Płeć				
Mężczyźni	50	41	9	518
Kobiety	54	40	6	576
Wiek				
do 24 lat	46	50	4	150
25-34	60	33	7	193
35-44	58	37	5	231
45-54	54	44	3	202
55-64	46	44	10	132
65 lat i więcej	46	38	16	185
Miejsce zamieszkania				
Wieś	51	38	11	410
Miasto do 20 tys.	52	45	3	123
od 21 do 100 tys.	55	37	8	225
101-500 tys.	52	43	5	205
501 tys. i więcej mieszk.	54	43	3	128
Region				
Północny	57	37	6	131
Zachodni	58	34	8	122
Środkowozachodni	50	45	6	163
Środkowy	55	39	6	200
Wschodni	49	44	7	137
Południowo-wschodni	44	39	16	158
Południowo-zachodni	54	43	4	184
Wykształcenie				
Podstawowe	46	40	14	315
Zasadnicze zawodowe	55	39	6	330
Średnie	55	40	4	339
Wyższe	55	43	2	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	55	43	3	78
Prac.umysł.niż.szczebła	59	39	2	106
Pracownicy fiz.- umysł.	61	34	5	67
Robotnicy wykwalifikowani	58	39	3	117
Robotnicy niewykwalifik.	51	45	4	40
Rolnicy	54	40	6	71
Prywatni przedsiębiorcy	68	31	2	51
Bierni zawodowo				
Renciści	43	41	16	146
Emeryci	52	38	9	191
Uczniowie i studenci	44	53	3	53
Bezrobotni	46	40	14	110
Gospodynie domowe i inni	47	45	8	65
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	62	38	1	111
Sektor państwowy	55	43	2	111
Sektor prywatny	56	39	5	242
Spółdzielczość	52	44	5	21
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	49	36	15	145
151 - 225	51	44	6	133
226 - 325	50	43	7	245
326 - 425	53	40	7	181
Powyżej 426 zł	56	40	4	293
Ocena własnych war. mater.				
Złe	47	42	10	324
Średnie	52	42	6	520
Dobre	60	34	6	250
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	56	37	7	62
Raz w tygodniu	51	40	9	571
Kilka razy w miesiącu	48	43	9	127
Kilka razy w roku	54	41	5	233
W ogóle nie uczestniczy	57	40	2	99
Poglądy polityczne				
Lewica	57	40	2	201
Centrum	53	42	5	319
Prawica	51	42	6	307
Trudno powiedzieć	49	36	15	266

Tabela 2. Proszę powiedzieć, czy wierzy Pan(i) czy też nie wierzy,
że prawdziwa miłość zdarza się w życiu tylko raz?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	39	47	14	1094
Płeć				
Mężczyźni	36	50	15	518
Kobiety	43	45	13	576
Wiek				
do 24 lat	32	59	9	150
25-34	39	53	9	193
35-44	43	49	8	231
45-54	35	54	11	202
55-64	45	35	20	132
65 lat i więcej	42	31	27	185
Miejsce zamieszkania				
Wieś	38	45	17	409
Miasto do 20 tys.	43	48	9	123
od 21 do 100 tys.	44	42	14	225
101-500 tys.	36	53	12	205
501 tys.i więcej mieszk.	37	53	10	128
Region				
Północny	24	69	7	131
Zachodni	41	43	16	122
Środkowozachodni	37	45	18	163
Środkowy	37	47	15	200
Wschodni	41	50	10	137
Południowo-wschodni	46	37	17	158
Południowo-zachodni	46	43	11	183
Wykształcenie				
Podstawowe	43	37	20	314
Zasadnicze zawodowe	39	47	14	330
Średnie	37	55	8	339
Wyższe	36	54	11	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	32	58	10	78
Prac.umysł.niż.szczębla	36	61	3	106
Pracownicy fiz.- umysł.	45	53	3	67
Robotnicy wykwalifikowani	38	53	10	117
Robotnicy niewykwalifik.	47	40	12	40
Rolnicy	42	46	12	71
Prywatni przedsiębiorcy	41	42	17	51
Bierni zawodowo				
Renciści	41	34	25	146
Emeryci	45	34	20	190
Uczniowie i studenci	29	68	3	53
Bezrobotni	34	52	14	110
Gospodynie domowe i inni	38	47	15	65
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	31	63	6	111
Sektor państwowy	38	55	7	111
Sektor prywatny	40	51	10	242
Spółdzielczość	33	48	19	21
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	40	42	18	145
151 - 225	40	48	12	133
226 - 325	40	44	16	245
326 - 425	45	46	9	180
Powyżej 426 zł	35	53	12	293
Ocena własnych war. mater.				
Złe	41	42	16	324
Średnie	42	45	13	520
Dobre	31	59	10	250
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	41	47	13	61
Raz w tygodniu	45	42	13	571
Kilka razy w miesiącu	27	56	17	127
Kilka razy w roku	30	58	12	233
W ogóle nie uczestniczy	45	43	12	99
Poglądy polityczne				
Lewica	37	53	11	201
Centrum	42	47	11	319
Prawica	40	48	12	307
Trudno powiedzieć	38	42	20	265

Tabela 3. Proszę powiedzieć, czy wierzy Pan(i) czy też nie wierzy
w prawdziwą miłość bez seksu?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	45	11	1094
Płeć				
Mężczyźni	36	54	10	518
Kobiety	50	38	12	576
Wiek				
do 24 lat	59	39	2	150
25-34	36	56	8	193
35-44	36	59	5	230
45-54	49	42	9	202
55-64	47	38	15	132
65 lat i więcej	41	33	27	185
Miejsce zamieszkania				
Wieś	41	43	16	410
Miasto do 20 tys.	51	42	7	123
od 21 do 100 tys.	43	43	14	225
101-500 tys.	37	59	4	205
501 tys. i więcej mieszk.	56	41	3	128
Region				
Północny	38	58	4	131
Zachodni	52	40	8	122
Środkowozachodni	44	49	7	163
Środkowy	46	42	13	200
Wschodni	46	43	11	137
Południowo-wschodni	40	43	17	158
Południowo-zachodni	41	46	13	184
Wykształcenie				
Podstawowe	43	36	20	315
Zasadnicze zawodowe	40	50	10	330
Średnie	49	46	6	339
Wyższe	40	58	2	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	30	69	1	78
Prac. umysł. niż. szczebla	47	46	7	106
Pracownicy fiz. - umysł.	48	49	3	66
Robotnicy wykwalifikowani	41	51	8	117
Robotnicy niewykwalifik.	44	56	0	40
Rolnicy	44	42	14	71
Prywatni przedsiębiorcy	50	50	0	51
Bierni zawodowo				
Renciści	39	38	23	146
Emeryci	50	32	18	191
Uczniowie i studenci	65	30	5	53
Bezrobotni	32	59	8	110
Gospodynie domowe i inni	41	44	14	65
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	43	53	4	111
Sektor państwowy	36	57	6	111
Sektor prywatny	44	52	4	242
Spółdzielczość	39	56	5	21
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	44	43	13	145
151 - 225	42	43	15	133
226 - 325	44	44	12	244
326 - 425	42	47	12	181
Powyżej 426 zł	45	50	6	293
Ocena własnych war. mater.				
Złe	46	37	17	324
Średnie	42	49	9	520
Dobre	45	50	6	250
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	60	29	11	62
Raz w tygodniu	46	41	14	571
Kilka razy w miesiącu	40	52	8	127
Kilka razy w roku	37	55	8	233
W ogóle nie uczestniczy	43	52	5	99
Poglądy polityczne				
Lewica	44	49	7	201
Centrum	44	49	8	319
Prawica	43	49	8	307
Trudno powiedzieć	44	34	22	265

Tabela 4. Czy zdarzyło się Panu(i) w swoim życiu być bardzo mocno, szaleńczo, "na śmierć" zakochanym(ą)?

(%)

	Nie	Tak	Liczba osób
Ogółem	43	57	1091
Płeć			
Mężczyźni	42	58	519
Kobiety	43	57	573
Wiek			
do 24 lat	38	62	150
25-34	42	58	192
35-44	36	64	230
45-54	44	56	202
55-64	47	53	132
65 lat i więcej	52	48	185
Miejsce zamieszkania			
Wieś	47	53	410
Miasto do 20 tys.	50	50	122
od 21 do 100 tys.	35	65	224
101-500 tys.	43	57	204
501 tys.i więcej mieszk.	38	62	128
Region			
Północny	52	48	131
Zachodni	46	54	121
Środkowozachodni	50	50	162
Środkowy	38	62	199
Wschodni	44	56	136
Południowo-wschodni	37	63	158
Południowo-zachodni	38	62	184
Wykształcenie			
Podstawowe	51	49	314
Zasadnicze zawodowe	44	56	329
Średnie	36	64	339
Wyższe	38	62	108
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	37	63	78
Prac.umysł.niż.szczebla	34	66	106
Pracownicy fiz.- umysł.	28	72	66
Robotnicy wykwalifikowani	35	65	117
Robotnicy niewykwalifik.	40	60	40
Rolnicy	41	59	72
Prywatni przedsiębiorcy	37	63	51
Bierni zawodowo			
Renciści	51	49	144
Emeryci	49	51	191
Uczniowie i studenci	48	52	53
Bezrobotni	46	54	110
Gospodynie domowe i inni	56	44	64
Pracujący poza rolnictwem			
Sfera budżetowa	39	61	111
Sektor państwowy	34	66	110
Sektor prywatny	33	67	241
Spółdzielczość	58	42	21
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 150 zł	46	54	144
151 - 225	45	55	133
226 - 325	40	60	243
326 - 425	40	60	181
Powyżej 426 zł	40	60	293
Ocena własnych war. mater.			
Złe	43	57	323
Średnie	45	55	518
Dobre	39	61	250
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	54	46	62
Raz w tygodniu	40	60	569
Kilka razy w miesiącu	40	60	127
Kilka razy w roku	47	53	233
W ogóle nie uczestniczy	46	54	99
Poglądy polityczne			
Lewica	39	61	201
Centrum	41	59	318
Prawica	41	59	308
Trudno powiedzieć	49	51	264

Tabela 5. Czy obecnie czuje się Pan(i) zakochany(a)?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	56	44	1079
Płeć			
Mężczyźni	59	41	507
Kobiety	54	46	572
Wiek			
do 24 lat	53	47	150
25-34	76	24	190
35-44	72	28	227
45-54	51	49	201
55-64	51	49	128
65 lat i więcej	27	73	183
Miejsce zamieszkania			
Wieś	55	45	405
Miasto do 20 tys.	58	42	120
od 21 do 100 tys.	61	39	221
101-500 tys.	54	46	203
501 tys.i więcej mieszk.	53	47	127
Region			
Północny	57	43	127
Zachodni	53	47	121
Środkowozachodni	55	45	161
Środkowy	52	48	198
Wschodni	56	44	135
Południowo-wschodni	62	38	155
Południowo-zachodni	59	41	182
Wykształcenie			
Podstawowe	41	59	310
Zasadnicze zawodowe	61	39	324
Średnie	60	40	338
Wyższe	71	29	107
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	76	24	77
Prac.umysł.niż.szczebla	63	37	105
Pracownicy fiz.- umysł.	71	29	65
Robotnicy wykwalifikowani	67	33	115
Robotnicy niewykwalifik.	41	59	39
Rolnicy	68	32	71
Prywatni przedsiębiorcy	64	36	51
Bierni zawodowo			
Renciści	45	55	141
Emeryci	34	66	190
Uczniowie i studenci	44	56	53
Bezrobotni	56	44	106
Gospodynie domowe i inni	74	26	65
Pracujący poza rolnictwem			
Sfera budżetowa	64	36	110
Sektor państwowy	65	35	109
Sektor prywatny	65	35	239
Spółdzielczość	60	40	19
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 150 zł	66	34	140
151 - 225	54	46	133
226 - 325	55	45	238
326 - 425	51	49	181
Powyżej 426 zł	58	42	291
Ocena własnych war. mater.			
Złe	47	53	314
Średnie	59	41	516
Dobre	63	37	249
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	55	45	62
Raz w tygodniu	57	43	560
Kilka razy w miesiącu	48	52	127
Kilka razy w roku	62	38	232
W ogóle nie uczestniczy	51	49	98
Poglądy polityczne			
Lewica	63	37	201
Centrum	61	39	312
Prawica	52	48	305
Trudno powiedzieć	49	51	260

Tabela 6. Kiedy ostatnio dał Pan ukochanej kobiecie kwiaty bez specjalnej okazji (tzn. nie na imieniny, urodziny, rocznicę ślubu itp.)? 1 - W tym miesiącu; 2 - W ubiegłym roku; 3 - Dwa-trzy lata temu; 4 - Cztery-pięć lat temu; 5 - Dawniej; 6 - Nigdy; 7 - Nie pamiętam

	(%)							Liczba osób
	1	2	3	4	5	6	7	
Ogółem	8	36	6	4	8	13	24	297
Płeć								
Mężczyźni	8	36	6	4	8	13	24	297
Wiek								
do 24 lat	28	59	0	0	0	9	4	25
25-34	11	47	16	2	0	5	20	71
35-44	3	36	3	5	15	10	27	89
45-54	13	31	0	5	10	18	23	52
55-64	2	26	6	0	10	23	33	36
65 lat i więcej	0	10	0	15	9	28	38	24
Miejsce zamieszkania								
Wieś	4	26	6	1	13	20	29	109
Miasto do 20 tys.	8	49	0	0	5	7	31	29
od 21 do 100 tys.	14	38	11	5	5	5	21	67
101-500 tys.	10	34	2	7	2	17	29	59
501 tys. i więcej mieszk.	10	60	3	7	12	4	3	33
Region								
Północny	9	31	13	6	10	12	20	29
Zachodni	13	55	8	0	0	6	18	31
Środkowozachodni	9	37	4	4	7	18	22	45
Środkowy	9	32	3	6	12	11	26	54
Wschodni	12	22	2	7	7	19	38	32
Południowo-wschodni	4	45	2	4	8	9	24	50
Południowo-zachodni	7	33	5	5	10	17	23	56
Wykształcenie								
Podstawowe	1	28	3	3	13	23	29	65
Zasadnicze zawodowe	9	33	9	4	7	9	28	119
Średnie	11	39	3	6	8	14	19	71
Wyższe	14	54	4	2	3	7	15	42
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	11	57	9	3	3	6	12	32
Prac. umysł. niż. szczebla	4	48	5	0	6	9	27	18
Pracownicy fiz. - umysł.	11	41	8	0	10	15	14	27
Robotnicy wykwalifikowani	8	38	10	5	3	1	35	60
Robotnicy niewykwalifik.	0	36	10	0	18	19	17	11
Rolnicy	6	28	0	0	10	27	29	33
Prywatni przedsiębiorcy	24	41	6	0	6	13	11	19
Bierni zawodowo								
Renciści	11	16	2	5	9	9	46	31
Emeryci	6	20	3	11	12	29	20	32
Uczniowie i studenci	0	80	0	0	0	20	0	6
Bezrobotni	3	30	3	9	20	16	19	26
Gospodynie domowe i inni	0	100	0	0	0	0	0	3
Pracujący poza rolnictwem								
Sfera budżetowa	14	32	0	0	4	16	33	25
Sektor państwowy	4	39	12	6	13	0	25	43
Sektor prywatny	13	49	8	1	3	8	19	107
Spółdzielczość	0	14	0	0	19	26	40	5
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 150 zł	6	27	7	0	17	15	27	44
151 - 225	0	31	6	8	11	5	39	31
226 - 325	10	33	5	9	4	11	27	66
326 - 425	11	46	8	0	11	7	18	43
Powyżej 426 zł	10	43	5	3	6	17	15	85
Ocena własnych war. mater.								
Złe	13	26	3	8	10	13	27	70
Średnie	7	33	7	4	10	14	25	140
Dobre	7	51	6	0	4	12	21	87
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	8	54	0	0	8	0	29	12
Raz w tygodniu	6	35	5	4	8	12	30	146
Kilka razy w miesiącu	8	43	11	0	10	7	20	34
Kilka razy w roku	12	30	7	5	9	21	17	76
W ogóle nie uczestniczy	12	47	3	6	6	9	17	29
Poglądy polityczne								
Lewica	8	46	1	7	5	11	23	70
Centrum	9	35	3	5	11	13	24	101
Prawica	10	36	13	2	5	11	23	86
Trudno powiedzieć	5	24	3	0	15	22	31	40

Tabela 7. Czy zamierza Pan(i) obchodzić to święto [Dzień Zakochanych] - dać lub wysłać komuś "walentynkę"? 1 - Tak; 2 - Nie, bo nie mam komu; 3 - Nie, bo nie interesuje mnie to; 4 - Nie, bo jestem przeciwny(a) tego rodzaju Świętom

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	37	14	37	7	6	992
Płeć						
Mężczyźni	39	11	35	8	7	465
Kobiety	35	16	39	6	4	527
Wiek						
do 24 lat	73	13	7	2	5	150
25-34	58	11	18	5	7	193
35-44	34	11	40	7	8	221
45-54	26	13	50	6	5	191
55-64	9	18	53	17	3	113
65 lat i więcej	8	20	63	5	5	123
Miejsce zamieszkania						
Wieś	33	14	41	6	6	352
Miasto do 20 tys.	42	12	33	11	2	117
od 21 do 100 tys.	36	17	35	5	8	208
101-500 tys.	43	15	29	5	8	189
501 tys. i więcej mieszk.	36	9	44	11	0	123
Region						
Północny	47	7	38	3	4	127
Zachodni	40	15	36	4	5	112
Środkowozachodni	32	17	38	8	6	150
Środkowy	35	11	41	8	5	179
Wschodni	37	13	35	11	4	123
Południowo-wschodni	33	12	42	9	5	131
Południowo-zachodni	37	20	29	4	10	170
Wykształcenie						
Podstawowe	29	16	46	5	4	243
Zasadnicze zawodowe	44	11	35	4	6	309
Średnie	37	16	33	8	6	331
Wyższe	35	11	33	13	9	109
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	37	9	36	11	8	77
Prac. umysł. niż. szczebla	41	15	35	4	5	105
Pracownicy fiz.- umysł.	54	5	25	5	11	67
Robotnicy wykwalifikowani	58	9	22	4	6	111
Robotnicy niewykwalifik.	42	19	27	7	4	30
Rolnicy	23	14	50	7	5	68
Prywatni przedsiębiorcy	42	5	39	5	10	51
Bierni zawodowo						
Renciści	18	20	53	6	3	114
Emeryci	8	20	57	11	4	150
Uczniowie i studenci	70	14	10	4	2	54
Bezrobotni	43	14	29	4	10	106
Gospodynie domowe i inni	47	13	29	10	1	59
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	37	10	37	7	9	110
Sektor państwowy	41	11	32	6	10	105
Sektor prywatny	54	8	28	5	6	229
Spółdzielczość	39	8	43	9	0	20
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	27	14	49	5	4	135
151 - 225	35	14	38	6	8	119
226 - 325	43	17	33	4	4	212
326 - 425	34	16	36	8	7	156
Powyżej 426 zł	37	12	36	9	6	274
Ocena własnych war. mater.						
Złe	35	13	42	5	5	280
Średnie	34	18	37	7	5	472
Dobre	46	7	31	8	8	240
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	22	11	48	19	1	51
Raz w tygodniu	35	15	40	5	5	518
Kilka razy w miesiącu	46	16	24	8	5	118
Kilka razy w roku	43	9	36	5	8	213
W ogóle nie uczestniczy	33	15	32	10	9	91
Poglądy polityczne						
Lewica	31	11	42	10	6	188
Centrum	43	13	32	4	8	296
Prawica	34	16	37	9	4	292
Trudno powiedzieć	37	14	40	3	5	213